

PC 301

SECTORGIDS VEILIG AAN HET WERK

Gids om de verspreiding van COVID-19 op het werk tegen te gaan

Versie 5 – 10/03/2022

De generieke gids - gemaakt door experts, de sociale partners in de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk, de Economic Risk Management Group, de FOD WASO en de beleidscel van de minister van werk - werd op 1 maart 2022 bijgewerkt. De generieke gids richt zich specifiek tot ondernemingen met als doel het bestrijden van de epidemie of pandemie in een werkcontext, in het bijzonder door het voorkomen van virusoverdracht. Deze nieuwe gids is opgebouwd uit drie fases van bescherming nl.

- **FASE 1: waakzaamheidsfase;**
Maatregelen om de verspreiding van een infectieus agens in de onderneming te beheersen.
- **FASE 2: interventiefase;**
Maatregelen om een (dreigende) uitbraak onder controle te krijgen en/of de verspreiding van een infectieus agens te beperken.
- **FASE 3: kritische fase;**
Maatregelen om een epidemie of een pandemie in te dijken en/of een lockdown of sluiting van de ondernemingen te vermijden.

Deze aanpak werd in de aanvullende sectorgids voor het PC 301 doorgetrokken en zal als volgt geactiveerd of gedeactiveerd worden:

Fase 1 is automatisch en minstens van toepassing van zodra de epidemische noodsituatie door de regering wordt afgekondigd en eindigt 2 maanden na het einde van deze epidemische noodsituatie.

Zowel Fase 2 evenals Fase 3 kunnen op het niveau van de onderneming geactiveerd worden door de werkgever na advies van de arbeidsarts of binnen de gehele sector door middel van een protocol binnen het bevoegd paritair comité of door een beslissing van de bevoegde overheid.

Er bestaat geen rechtstreeks verband met andere instrumenten, zoals een barometer in het kader van COVID-19, die met het oog op de bescherming van de bevolking in het algemeen zijn uitgewerkt.

De sociale partners blijven benadrukken dat, hoewel het belangrijk is dat de werknemers aan het werk blijven, de gezondheid van de werknemers, werkgevers, klanten en derden primordiaal is. Ze roepen de ondernemingen en de werknemers op om de maatregelen na

te volgen. De werkgevers wordt gevraagd om aan onderstaande minimum richtlijnen te voldoen en hiervoor het nodige te organiseren en de noodzakelijke middelen te voorzien. Aan iedereen wordt gevraagd om deze richtlijnen op te volgen en zorg te dragen voor de voorziene middelen.

A. Algemene richtlijn

De belangrijkste maatregel is voldoende afstand houden en de basis hygiënische voorschriften opvolgen. Dit is een eenvoudige en efficiënte manier om de verspreiding van het virus tegen te gaan.

Het volgen van onderstaande hygiënische basismaatregelen blijft noodzakelijk in alle fasen:

- Was regelmatig (voor, tijdens en na de shift) en voldoende lang de volledige handen (min 40 sec) en maak gebruik van de handgeldispensers (ook bij het betreden van de terminal).
- Raak het aangezicht zo weinig mogelijk aan
- Gebruik elke keer een nieuw papieren zakdoekje en gooi het oude weg in een afgesloten pedaalemmer.
- Hoest of nies in de binnenkant van je elleboog.
- Bewaar voldoende afstand tot elkaar

*Deze **basismaatregelen** blijven **cruciaal** in het voorkomen van de verspreiding van het coronavirus. Rekening wordt gehouden met het gegeven dat alleen gezonde havenarbeiders zonder luchtweginfectiesymptomen tewerkgesteld mogen worden.*

B. Richtlijnen met betrekking tot het dragen van mondmaskers

Algemeen:

Op advies van de medische experts van de externe diensten preventie en bescherming (Attentia, Mediwet) werd onderstaande richtlijn met betrekking tot het dragen van mondmaskers uitgewerkt:

FASE 1:

Op werkposten waar alleen gewerkt wordt (onder meer chauffeurs, kraanman,...) of waarbij voldoende afstand mogelijk is, is het dragen van een mondmasker niet noodzakelijk. Er wordt beklemtoond dat de basismaatregelen (hygiëne en social distance) zeer effectief zijn om de verspreiding van het Covid-19-virus tegen te gaan.

Het staat elke werknemer vrij om in situaties waar geen verplichting tot het dragen van mondmaskers aanwezig is, een mondmasker te dragen.

Bij werkposten waar het onmogelijk is om voldoende afstand te bewaren, wordt aanbevolen een mondmasker te dragen.

FASE 2 & 3:

Wanneer de regels van social distance niet nageleefd kunnen worden, vanaf de toegang tot de terminal en bij alle andere verplaatsingen, moet een mondmasker gedragen worden.

Op werkposten waar alleen gewerkt wordt (onder meer chauffeurs, kraanman,...) of waarbij voldoende afstand mogelijk is, is het dragen van een mondmasker niet noodzakelijk.

Bij werkposten waar het onmogelijk is om de regels van social distance na te leven, moet een mondmasker gedragen worden, tenzij flankerende technische en/of organisatorische maatregelen afdoende aanwezig zijn. Het is aan de werkgever om deze situatie te beoordelen en het gebruik van mondmaskers te bepalen in het kader van de werkorganisatie (communiceren naar de medewerkers via Take 5), alsook de bedeling van de maskers te voorzien.

zie annex A

Bij onduidelijkheden dient in samenspraak met de preventiedienst de situatie van naderbij onderzocht te worden. Indien nodig kan bijkomend advies bij de arbeidsarts en/of het GCPBW (bij ontstentenis syndicale afvaardiging, bij ontstentenis de werknemers zelf door middel van de rechtstreekse participatie) ingewonnen worden.

Bijkomende algemene bepalingen mbt de mondkaskerdracht

De types mondkaskers die gebruikt kunnen worden, zijn conform de richtlijnen van de overheid. Deze kunnen voor eenmalig gebruik (bijv. chirurgische maskers) of van het herbruikbare type zijn (bijv. stof,...).

Bij de behandelingen van activiteiten waarbij de risicoanalyse (niet corona gerelateerd, maar door de aard van de activiteit, zoals bijvoorbeeld stofontwikkeling) aangeeft dat bijkomende specifieke ademhalingsbescherming noodzakelijk is, dient de desbetreffende ademhalingsbescherming (FFP2, FFP3¹, vorgelaatsmaskers,...) door de medewerkers gedragen te worden.

In de gevallen waar volgens de algemene richtlijn (zie hierboven) het mondkasker gedragen moet worden, wordt het mondkasker voorzien. Bij maskers voor eenmalig gebruik wordt dit bij aanvang van de shift voorzien. Indien dit masker stuk gaat of danig vervuild is, kan een vervangmasker bekomen worden. Bij herbruikbare maskers worden de medewerkers sporadisch voorzien volgens de hergebruikwaarde van deze maskers.

De maskers worden zodanig bedield dat de hygiënische maatregelen in acht worden genomen. Bij de bedeling worden onderstaande maatregelen in acht genomen:

- Hygiënische bedeling (handschoenen, ontsmettingsgel,...)
- Social distancing (tussen medewerkers onderling en met de bedeler)

Zie annex B

Elke medewerker is verantwoordelijk voor het correct dragen, (reinigen van het herbruikbare masker), verwijderen en achterlaten van het mondkasker. Op einde van de shift worden de maskers voor éénmalig gebruik achtergelaten in een daartoe voorziene automatisch afsluitbare pedaalvuilbak. De betrokken medewerkers worden hiertoe voldoende geïnformeerd.

Richtlijnen tot het dragen van een mondkasker (gebruikersinstructies).

Zie annex C

¹ FFP of Filtering Face Piece duidt op de beschermklasse van stofmaskers. Er zijn drie klassen, gaande van FFP1 (laagste) tot FFP3 (hoogste).

C. Bijkomende richtlijnen met betrekking tot havenarbeid

FASE 1:

Indien van toepassing in de betrokken haven, is het uitzonderlijk mogelijk gedurende deze periode om de starturen van de shift beperkt te verschuiven (max een half uur), dit op vrijwillige basis en mits elke vakbond per mail hiervan op de hoogte te stellen.

Verlucht afdoende en voorzie voldoende reiniging van gezamenlijke plekken (refters, kleedzalen,...)

Mobiele arbeidsmiddelen (kranen, heftrucks, straddlecarriers, wagens,...) met uitzondering van de wagens/ voertuigen bestemd voor lading:

- Verlucht regelmatig machines
- Het is niet noodzakelijk om een mondmasker te dragen wanneer compartimenteringen in het kaaivoertuig werden voorzien én er 1 medewerker per compartiment aanwezig is.
- Bij het beëindigen van de shift wordt het desbetreffende arbeidsmiddel volgens onderstaand stappenplan gereinigd:
 1. verluchten van de cabine
 2. reinigen met een reinigingsmiddel
 3. verlaten van de cabine

Specifieke richtlijnen voor RoRo-activiteiten en shuttlebusjes:

- Bij het in- en uitstappen wordt voldoende afstand tot elkaar gehouden
- De voorziene capaciteit van het kaaivoertuig kan benut worden, indien
 - Er voldoende toevoer van verse lucht is (rijden met geopende ramen,...)
 - Men bijzondere aandacht geeft aan de hygiëne binnen het kaaivoertuig.
- Het is aanbevolen een mondmasker te dragen
- Onderstaande voorwaarden blijven gelden:
 - Het vervoer betreft enkel gezonde mensen zonder corona-symptomen.
 - Handhygiëne is te respecteren: regelmatig handen wassen met water en zeep, gezicht niet aanraken.
 - Het interieur van het kaaivoertuig regelmatig reinigen

Op de terminal dient fysiek contact tussen de verschillende departementen, diensten en externen maximaal beperkt te worden

- Tracht indien mogelijk diensten zoveel mogelijk van elkaar te scheiden (fysieke spreiding, doorgeef balie,...)
- Contact met externen (chauffeurs, ships delivery,...) worden tot een minimum beperkt (bij voorkeur in open lucht of een goed geventileerde ruimte) en geef de voorkeur aan een telefonische of digitale uitwisseling van informatie

Aan boord:

- Wissel scheepsdocumenten bij voorkeur digitaal of ter hoogte van de gangway uit
- Beperk de aanwezigheid aan boord en het contact met de scheepsbemanning

Bureaumateriaal:

- Reinig gemeenschappelijk bureaumateriaal bij elk gebruik

Gemeenschappelijke ruimtes (refters, lokalen, markeerdercabine,...):

- Stel voldoende en geschikte handgels ter beschikking
- Spreid schafpmomenten en organiseer de zitplaatsen in lunch- of pauzeruimtes zodanig dat het aantal mensen dat samen aan een tafel zit wordt beperkt en stimuleer het lunchen met vaste tafelpartners. Voorzie voldoende vrije ruimte tussen de verschillende tafels en zorg voor voldoende ventilatie

FASE 2 & 3:

Op de terminal dient fysiek contact tussen de verschillende departementen, diensten en externen maximaal vermeden te worden

- Tracht indien mogelijk diensten zoveel mogelijk van elkaar te scheiden (fysieke spreiding, doorgeef balie,...)
- Contact met externen (chauffeurs, ships delivery,...) worden tot een minimum beperkt (bij voorkeur in open lucht of een goed geventileerde ruimte) en geef de voorkeur aan een telefonische of digitale uitwisseling van informatie
 - Indien de uitwisseling van documenten toch noodzakelijk zou zijn, zijn de basisregels nl. handen volledig en grondig wassen met water en zeep, de enige en correcte manier om je veilig te stellen.
 - Handen grondig wassen blijft de voornaamste preventieve maatregel!

Aan boord:

- Wissel scheepsdocumenten bij voorkeur digitaal of ter hoogte van de gangway uit
- Beperk de aanwezigheid aan boord tot het hoogstnodige en ga niet in scheepsvertrekken (ship's offices,...)
- Beperk het contact met scheepsbemanning tot het strikt noodzakelijke

Mobiele arbeidsmiddelen (kranen, heftrucks, straddlecarriers, wagens,...) met uitzondering van de wagens/ voertuigen bestemd voor lading:

- Verlucht regelmatig machines,
- Het is niet noodzakelijk om een mondk masker te dragen wanneer er 1 medewerker per compartiment/ cabine aanwezig is.
- Bij het beëindigen van de shift wordt het desbetreffende arbeidsmiddel volgens onderstaand stappenplan gereinigd:
 1. verluchten van de cabine
 2. reinigen met een reinigingsmiddel
 3. desinfectie van de contactelementen (stuur, armsteun, deurklink, bedieningsknoppen en -hendels,...)
 4. verlaten van de cabine

Zie annex D

Specifieke richtlijnen voor RoRo-activiteiten en shuttlebusjes:

- Bij het in- en uitstappen en rond het kaaivoertuig wordt de social distance van 1,5m maximaal opgevolgd.
- Beperk het aantal inzittenden in gezamenlijke vervoersmiddelen en laat voldoende afstand (1,5 m) tussen de passagiers tenzij afdoende technische maatregelen en verluchting aanwezig.
- Men werkt best met vaste plaatsen.
- Het is altijd noodzakelijk een mondk masker te dragen ook wanneer er in het kaaivoertuig compartimenteringen aanwezig zijn
- Onderstaande voorwaarden blijven gelden:

- Op advies van de externe dienst preventie en bescherming (Attentia, Mediwet) is het toegestaan om max. 5 personen in een kaaivoertuig zonder compartimenteringen met 3 zitrijen te laten plaatsnemen: chauffeur en passagier vooraan, 2 personen op de middenbank en 1 persoon op de achterbank, met inbegrip van onderstaande voorwaarden.
 - Het vervoer betreft enkel gezonde mensen zonder corona-symptomen.
 - Handhygiëne is te respecteren: regelmatig handen wassen met water en zeep, gezicht niet aanraken.
 - Het interieur van het busje regelmatig reinigen met water en zeep.
 - Goede verluchting van het kaaivoertuig (zeker niet de knop 'uitsluitend binnen-circulatie' aanzetten)
 - Zetels die niet gebruikt mogen worden, worden specifiek aangeduid
- Bureaumateriaal:
 - Reinig en desinfecteer gemeenschappelijk bureaumateriaal bij elk gebruik
 - Indien mogelijk wijs bureaumateriaal persoonlijk toe
- Gemeenschappelijke ruimtes (refters, lokalen, markeerdercabine,...):
 - Stel meer dan voldoende geschikte handgels ter beschikking
 - Spreid schafsmomenten en organiseer de zitplaatsen in lunch- of pauzeruimtes. Zodanig dat de social distance van 1.5 m tussen personen behouden blijft.. Voorzie voldoende vrije ruimte (min. 1.5m) tussen de verschillende tafels en zorg voor voldoende ventilatie
 - Beperk de aanwezigheid in kleine gesloten ruimte (markeercabine, pauzelokaal,...) op de terminal en gebruik open wachtcabines of dergelijke

D. Andere

Voor de andere toepassingen, die hierboven niet specifiek beschreven werden, verwijzen de sociale partners naar de generieke gids om als inspiratiebron te gebruiken, zodoende de juiste maatregelen te implementeren op de werkplek.

ANNEX

A. Hulpmiddel tot beslissing dragen van mondklappers

1. Zijn er werkposten/activiteiten waar de social distancing niet gerespecteerd kunnen worden?
JA? => Ga naar 2
2. Is deze werkpost/activiteit noodzakelijk voor het functioneren van de onderneming?
JA? => Ga naar 3
3. Zijn alle organisatorische en collectieve maatregelen met betrekking tot social distancing uitgeput?
JA? => Ga naar 4
4. Volg onderstaande punten op wanneer het sterk aanbevolen wordt tot het dragen van mondklappers
 - Maak de werkposten en activiteiten kenbaar aan de medewerkers
 - Laat zoveel als mogelijk de activiteiten door dezelfde mensen uitvoeren en registreer deze via het ploegenblad
 - Contacteer bij onduidelijkheid de preventiedienst

Voorbeelden van werkposten (deze opsomming is niet limitatief) waar de social distance van 1,5 meter niet altijd te waarborgen is, en die door de werkgever en/of hiërarchische lijn getoetst moeten worden aan de voorwaarden, zijn onder meer:

- Containerlashing wanneer 1,5 meter afstand niet te vermijden is
- Aan-/afslaan waardoor 1,5 meter afstand niet te vermijden is:
 - i. Kleine goederen waar een behandeling door twee personen noodzakelijk is
 - ii. Lading die niet gestructureerd geladen is, bv. granietblokken of boomstammen zonder bomenklem, bij averij,...
 - iii. Aanslagmateriaal dat te zwaar is om alleen te hanteren bv. bij constructiegoed
- Stappen en strippen van containers waar meerdere werknemers gelijktijdig in een container noodzakelijk zijn om het werk veilig uit te voeren
- Bepaalde logistieke activiteiten (bijv. packing- en afvulinstallaties) indien 1,5 meter afstand niet te vermijden is
- Vaklui die samenwerken indien 1,5 meter afstand niet te vermijden is
- Gebruik van boordkranen indien 1,5 meter afstand niet te vermijden is

Regels voor het bedelen van mondmasker

1. Algemeen

- 1.1. Door de werkgever wordt 1 coördinator Y aangeduid om de mondmaskers op een veilige manier uit te delen. Y heeft duidelijke instructies gekregen hoe dit moet gebeuren.
- 1.2. Y organiseert tevens de afvalverwerking.
- 1.3. Minstens 1 back-up Z wordt aangesteld die de taak vlot kan overnemen wanneer Y uitvalt.
- 1.4. Communiceer de gebruiksinstructies van mondmaskers.

2. Voorschriften bij de verdeling van mondmaskers

- 2.1. Hou op elk moment van de verdeling 1,5 meter afstand.
 - 2.1.1. Plaats een tafel tussen Y en de werknemers als hulpmiddel om afstand te bewaren en markeer de 1,5 meter afstand op de vloer.

- 2.2. Y wast de handen.
- 2.3. Y doet wegwerphandschoenen aan.
- 2.4. Y ontsmet de handschoenen met alcoholgel.
- 2.5. Y legt het pakket mondmaskers op grijpbare afstand klaar op de tafel.
- 2.6. Werknemer ontsmet de handen met alcoholgel die klaarstaat op de tafel, en neemt het pakket mee. De werknemer volgt strikt de gebruikersinstructies.

3. Voorschriften bij de afvalverwerking van mondmaskers

- 3.1. Y voorziet op vaste en meest logische locatie(s) een vuilnisbak met afsluitbare vuilniszak.
- 3.2. Zorg voor een opschrift "**enkel mondmaskers**".
- 3.3. Uitsluitend in deze vuilnisbakken mogen de maskers na gebruik weggegooid worden.
- 3.4. De vuilniszak wordt op geregelde basis verwijderd en vernieuwd.
- 3.5. Eerst de vuilniszak grondig sluiten en nadien uit de vuilnisbak nemen!
- 3.6. De vuilniszak mag daarna in de container bij het gewone restafval gelegd worden.
- 3.7. Vergeet niet opnieuw grondig je handen te wassen of alcoholgel te gebruiken.

B. Richtlijnen tot het dragen van een mondmasker (gebruikersinstructies)

Reinig je handen steeds voor- en na! Het masker:

- wordt gehanteerd aan de elastieken/touwen bij het aan-/afdoen
- doe je niet binnenstebuiten aan (ook bij het heropzetten)
- moet goed aansluiten en de mond en neus bedekken
- mag nooit aan de buitenzijde (kant buitenwereld) aangeraakt worden
- wordt gedurende maximaal 8 uur gedragen, ongeacht de opeenvolging van interventies.
- mag met dat doel bijgehouden worden (rond de hals), ook in geval van drinken, eten, ...
- mag nooit los in de zak van de werkkledij gestoken worden, maar mag voorlopig bewaard worden op een plaats zonder besmettingsgevaar (bijvoorbeeld in een geïndividualiseerde papieren omslag, plastic ziplock zakje, uitwasbare gepersonaliseerde bak,...)
- wordt vervangen als het stuk is of bevuild
- laat je niet rondslingeren

4. Gebruikersinstructies

4.1. Opzetten

- 4.1.1. Was je handen grondig met water en zeep.
- 4.1.2. Raak **NOOIT** de binnenkant van het mondmasker aan!
- 4.1.3. Kijk na of mondmasker niet stuk is.
- 4.1.4. Neem het mondmasker en plaats het zodat je neus en mond volledig bedekt zijn.
- 4.1.5. Trek de elastieken over je oren.
- 4.1.6. Trek het mondmasker verder naar beneden over neus, mond en kin. Neem hiervoor de onder- en bovenrand voorzichtig vast. Zorg ervoor dat het masker rondom zeer goed aansluit.
- 4.1.7. Is je masker voorzien van een neusclip, duw deze met beide wijsvingers vast rond je neus.

4.2. Afnemen

- 4.2.1. Raak de voorkant van je mondmasker niet aan.
- 4.2.2. Neem het masker af door de elastieken terug over je oren te trekken.
- 4.2.3. Raak je gezicht **NOOIT** aan.
- 4.2.4. Werp het mondmasker in de vuilbak voor mondmaskers.
- 4.2.5. Was je handen grondig.

C. Stappenplan voor reinigen van aangeraakte oppervlakten

FASE 1:

1. Verluchten van de cabine/werkruimte:
De cabine dient verlucht te worden (tijdsduur nl. het gekozen product) door het openen van ramen en deuren. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de specifieke veiligheidsinstructies van het arbeidsmiddel.
2. Reiniging van vuil:
De cabine wordt gereinigd met de gangbare reinigingsmiddelen beschikbaar in het bedrijf. De reiniging wordt uitgevoerd door de havenarbeider die de shift beëindigt. De nodige reinigingsproducten en materiaal worden door het bedrijf ter beschikking gesteld.
3. De cabine verlaten
De cabine verlaten zonder de gereinigde delen (vb. deurklink,...) nog aan te raken
4. Bij besmetting:
Bij vaststelling dat een cabine gebruikt werd door een havenarbeider die achteraf ziek blijkt te zijn, zal de cabine volledig ontsmet moeten worden.

FASE 2:

Bijkomend ontsmetten:

De delen die tijdens de shift aangeraakt werden met de handen (stuur, pook, grendels van deuren, steunen, joysticks, bedieningsknoppen en –hendels, handgrepen, leuning, ...) dienen met wegwerpdoeken bijkomend ontsmet te worden.

Na gebruik dienen deze doeken in een vuilbak verwijderd te worden. De producten waarmee deze desinfectie dient te gebeuren, moeten één van de volgende componenten minimaal bevatten:

- 70 % ethanol: - op oppervlakte aanbrengen en wrijven met een doek
 - 50 % isopropylalcohol: - op oppervlakte aanbrengen en wrijven met een doek •
- Natriumhypochloriet (javel) = 10 ml zuivere javel in 1000 ml water opgelost (oplossing moet minstens 200 ppm natriumhypochloriet bekomen) - op oppervlakte aanbrengen en met een doek uitwrijven.
- Oplossing met chloortabletten: 1 chloortablet (met 1.5 g actief chloor) oplossen in 6 l handwarm water- in geval van 1 g actief chloor per tablet, dan 1 tablet in 4 l water oplossen:
 - Dmv druppelflacon met chlooroplossing: wegwerpdoek 1 goed bevochtigen met de oplossing – Met de doek de te ontsmetten oppervlakten goed inwrijven dmv cirkelvormige bewegingen - 5 minuten wachten, tijdens deze periode oefent de chlooroplossing zijn effect uit - Hierna een andere wegwerpdoek (nr 2) met water bevochtigen, de oppervlakte hiermee nog eens reinigen - Beide doeken verwijderen in een vuilbak

